

Mètodes globalitzats a l'IES sa Blanca Dona

Mònica Domínguez

Lídia Ramon

RESUM

Aquest treball pretén descriure la realitat d'un centre de secundària de titularitat pública de les Illes Balears, immers en un procés de canvi des de fa uns anys i que està portant a una millora del procés d'ensenyament i aprenentatge del seu alumnat. En particular se centra en la descripció i l'anàlisi de la utilització d'unes metodologies globalitzadores concretes que, avalades per diversos referents teòrics, justifiquen el motiu de l'èxit. També es mostren evidències i alguns dels aspectes pendents de millora educativa.

RESUMEN

Este trabajo pretende describir la realidad de un centro de secundaria de titularidad pública de las Illes Balears, inmerso en un proceso de cambio desde hace unos años y que está consiguiendo una mejora del proceso de enseñanza y aprendizaje de su alumnado. En particular se centra en la descripción y el análisis de la utilización de unas metodologías globalizadoras concretas que, avaladas por diversos referentes teóricos, justifican el motivo del éxito educativo. También se muestran evidencias y algunos de los aspectos pendientes de mejora educativa.

I. INTRODUCCIÓ

Tradicionalment, la manera de presentar i de relacionar els continguts en els centres educatius ha estat fragmentar-los en temes, lliçons, unitats de programació, assignatures, disciplines... Però cada vegada són més els centres educatius on està molt present el debat sobre la necessitat d'organitzar i ensenyar els continguts des d'un enfocament globalitzador. Aquest debat es produeix en aquells centres que fonamenten les seves actuacions i decisions pedagògiques en coneixements i referents teòrics que evidencien que cal centrar l'atenció en els processos d'aprenentatge, en com s'aprèn, i que entenen que la finalitat de l'ensenyança és formar les persones per comprendre la societat i la cultura que els envolta i intervenir-hi per millorar-la, transformar-la i formar-ne part plenament. Aquesta finalitat i debat és el que ha d'ajudar a respondre preguntes com: quina és la funció del sistema educatiu? Com aprenem? Què i com hem d'ensenyar o què han d'aprendre els nostres alumnes i ciutadans? Sense caure, però, en una mera selecció o prioritització de matèries senceres per donar resposta, moltes vegades, a pressions de diferents col·lectius, sinó que sigui un debat que ajudi a analitzar el protagonisme que hem de donar a l'estudiant i no exclusivament a allò que s'ensenyava. Aquest protagonisme de l'alumnat ha d'anar acompanyat d'una visió global i holística de la persona que, sens dubte, la fragmentació del coneixement no té.

Durant el segle xx, el concepte d'aprenentatge va patir canvis importants. Avui, el concepte dominant és socioconstructivista. Segons aquest concepte l'aprenentatge es veu molt influït pel context en què se situa i es construeix activament per mitjà de la negociació social amb els altres. Així, doncs, els entorns d'aprenentatge haurien de ser llocs en què: es fomenti l'aprenentatge constructiu i autoregulat, l'aprenentatge tingui en compte el context i l'aprenentatge sigui sovint col·laboratiu. (Dumont, Istance & Benavides, 2010, p. 3)

Los estudios sobre desarrollo muestran que es necesario reunir disciplinas diferentes si se desea comprender los problemas más importantes de nuestros tiempos y realizar investigaciones en este sentido. Actualmente es necesaria una cooperación interdisciplinar en numerosos ámbitos de investigación relativos al entorno y al urbanismo, al tiempo libre y las actividades culturales. Así, en el ámbito teórico y metodológico asistimos a un innegable interés por los problemas y por los métodos generales, que dependen de más de una disciplina. (Zabala, 1999, p. 22)

2. COMPETÈNCIES I ENFOCAMENT GLOBALITZADOR

La majoria d'instàncies internacionals (UNESCO, ONU, etc.) defensen com a finalitat educativa el ple desenvolupament de la personalitat de l'alumnat. Aquesta fita va lligada a la idea de formació integral i, per tant, als quatre pilars de l'educació inclosos ja a Delors (1996): saber, saber fer, saber ser i saber conviure. Els acords respecte a les finalitats de l'educació varen dur la Unió Europea a recomanar la incorporació d'un conjunt de competències clau o bàsiques a la legislació corresponent.

S'entén per *competència*, la capacitat de donar resposta a situacions complexes de diferents àmbits de la vida activant i interrelacionant coneixements conceptuals, factuais, procedimentals i actitudinals.

Per poder establir mètodes d'ensenyament adequats al desenvolupament de les competències haurem de tenir present les **característiques** següents (Zabala, 2014):

I. Significativitat:

- Establir relacions entre els coneixements previs i els nous continguts a aprendre.
- Que l'alumnat tingui clar el per què i el per a què d'allò que aprèn.
- Incloure propostes adequades al nivell de desenvolupament cognitiu de l'alumnat.
- Presentar reptes abordables per l'alumnat des dels seus coneixements previs, avançant amb l'ajuda necessària, en el desenvolupament del seu potencial.
- Provocar conflictes cognitius i accions mentals no només d'ordre inferior, com recordar, sinó d'altres d'ordre superior, com avaluar i crear.
- Partir de reptes i desenvolupar tasques motivadores.
- Fer conscient i promoure que l'alumnat aprengui, estimulant així la seva autoestima i autoconcepte.
- Potenciar l'adquisició d'habilitats relacionades amb l'aprendre a aprendre per tal d'esdevenir una persona autònoma en l'aprenentatge al llarg de la vida.

- Garantir la metacognició fent que l'alumnat reflexioni i prengui consciència del que ha après i de com ho ha après.

2. Complexitat:

- El punt de partida ha de ser una situació des de la seva globalitat, és a dir, propera a l'alumnat i que prevegi tots els elements i factors que hi intervenen.
- Afavorir un pensament complex. Més amunt hem definit *competència* com la capacitat per donar resposta a situacions complexes. Per tal cosa, necessitarem posar en marxa i connectar diferents coneixements. La tasca complexa rau en l'elecció d'aquests coneixements per ser eficient en la resposta a la situació plantejada.

3. Caràcter procedimental:

- Saber el per què i el per a què, identificar el procediment i poder-lo utilitzar en altres situacions.
- Ajustar-se a una seqüència clara amb un procés gradual.
- Les activitats han de ser múltiples, adaptant-se als diferents ritmes i estils d'aprenentatge, amb diferents tipologies d'ajudes i suports.
- La seqüència ha d'incloure activitats autònomes i pràctiques guiades.

4. Combinació integrada de components:

- A més dels components procedimentals abans esmentats, haurem d'incloure activitats i propostes que permetin l'aprenentatge de la resta de continguts (factuals, conceptuals i actitudinals) sense perdre de vista el tractament integrat que es requereix.
- Per als continguts factuals, s'hauran de proposar exercicis de repetició emprant organitzadors i associacions quan la quantitat i la complexitat dels fets així ho requereixin.
- Per a l'aprenentatge dels conceptes, cal la comprensió. En aquest cas, els elements descrits a la característica de significativitat seran claus.
- Per a l'ensenyament i aprenentatge de les actituds, pren protagonisme el modelatge, el treball en equip, l'organització i la gestió del grup, la gestió de les normes, l'actitud docent i les relacions interpersonals.

Considerem imprescindible aturar-nos en la significativitat dels aprenentatges. Un aprenentatge significatiu es presenta en contraposició a l'aprenentatge memorístic, l'aprofundiment versus la superficialitat, les relacions i connexions substancials enfront de les relacions arbitràries. Per aconseguir aquest tipus d'aprenentatge serà imprescindible que l'alumnat tingui clar el per què i el

per a què d'allò que aprèn i que s'estableixin el màxim possible de relacions entre les experiències i aprenentatges previs i el contingut nou.

Els mètodes globalitzats constitueixen una eina clau per aconseguir un aprenentatge significatiu. Tal com Cabello (2011) afirma:

Ese aprendizaje significativo no lo conseguiremos si no es presentando los nuevos contenidos de forma contextualizada, que es justamente cómo se percibe la realidad. De esta forma hay que evitar el tratamiento fragmentario y disperso de aspectos de la realidad, ya que para los niños y niñas no existe tal división, apareciendo unidos tales experiencias. (p. 189)

Així mateix, per establir mètodes que afavoreixin el desenvolupament de les competències, serà necessari seguir les **fases** que Zabala (2014) proposa: establiment dels objectius; presentació motivadora de la situació en la seva complexitat; revisió dels coneixements previs; identificació i explicació dels diferents problemes o qüestions que planteja la situació; delimitació de l'objecte d'estudi; elaboració d'hipòtesis o supòsits; definició de les estratègies de recerca, contrast o aplicació per comprovar les hipòtesis anteriors; realització de la recerca, contrast o aplicació; selecció de dades rellevants; comunicació del procés seguit i de la informació obtinguda; integració i visió global ampliada; descontextualització i teorització sobre els aprenentatges realitzats; metacognició sobre el procés i el resultat i estratègies de memorització i exercitació.

D'aquestes característiques i fases se'n deriva la necessitat de l'enfocament globalitzador que, segons Zabala (2014), "se da cuando una unidad didáctica presenta los contenidos de aprendizaje a partir de una situación global, en la que el objeto de estudio es siempre una situación de la realidad" (p. 31).

O, com planteja Pareja (2011), l'enfocament globalitzador "hemos de entenderlo como una intervención pedagógica que parte siempre de cuestiones y problemas que el niño identifica en su ecosistema [...]" (p. 170).

L'enfocament globalitzador pot materialitzar-se en l'estudi d'una mateixa situació de la realitat des de cada una de les disciplines (de manera aïllada) o bé des de diverses disciplines (de manera interrelacionada). Si prenem la primera opció, centrar-nos en una única disciplina, correm el risc de deixar al marge qüestions pertinents a l'hora de donar resposta a situacions reals i complexes, de no tractar continguts transversals no lligats a una disciplina determinada o de no introduir el màxim de relacions possibles entre els continguts. En canvi, l'abordatge dels reptes plantejats des de diverses disciplines donarà lloc a un **mètode globalitzat** que serà més o menys potent en funció de la quantitat de coneixements i tècniques que hi hagi procedents de les diferents disciplines.

A modo de síntesis, diremos que las secuencias para una enseñanza de las competencias tienen un enfoque globalizador —el objeto de estudio es una situación de la realidad— y, cuando se utilizan varias materias para dar respuesta al conocimiento de esta realidad, diremos que se utiliza un método globalizado. (Zabala, 2014)

3. MÈTODES GLOBALITZATS

Per tal de promoure una actitud favorable cap a l'aprenentatge, organitzar i relacionar els continguts per poder donar resposta als problemes socials i a les situacions complexes de l'entorn, des de l'ensenyança s'han elaborat propostes anomenades *mètodes globalitzats*, que Zabala (1999) defineix:

[...] todos aquellos métodos completos de enseñanza que, de una manera explícita, organizan los contenidos de aprendizaje a partir de situaciones, temas o acciones, independientemente de la existencia o no de unas materias o disciplinas que hay que impartir. En los métodos globalizados el alumnado se moviliza para llegar al conocimiento de un tema que le interesa, para resolver unos problemas del medio social o natural que se le cuestionan, o para realizar algún tipo de montaje. (p. 24)

Diferents autors presenten els centres d'interès de Decroly, els projectes de treball de Kilpatrick o algunes de les tècniques de Freynet com a exemples de mètodes globalitzats. Zabala (2014) n'incorpora d'altres com la investigació del medi, la resolució de problemes, l'anàlisi de casos, el *role-playing*, les simulacions, l'aprenentatge servei i l'aprenentatge productiu. El mateix autor indica que els mètodes docents apropiats per a l'ensenyament de les competències més usuals són aquells que s'han dissenyat específicament com a mètodes globalitzats, com per exemple els projectes, els centres d'interès, els complexes d'interès, les investigacions del medi o les anàlisis de casos. No obstant això, també són vàlides aquelles pràctiques d'aula en què hi ha un enfocament globalitzat des d'una sola disciplina, com per exemple projectes de treball de llengua, investigacions del medi en biologia o resolució de problemes en matemàtiques. Ara bé, hi haurà un major aprofundiment en el desenvolupament de les competències i una major comprensió de la realitat com major sigui l'aportació de les diferents matèries. Tots aquests mètodes tindran característiques comunes, com les fases per a l'ensenyament de les competències esmentades al punt anterior, i característiques diferenciadores, com la intenció que es persegueixi o el producte que s'elabori.

Un altre aspecte important a tenir en compte és que tots els mètodes globalitzats garanteixen la comprensió i funcionalitat dels continguts d'aprenentatge que es treballen. Ara bé, per garantir que les competències adquirides puguin ésser emprades en altres situacions, s'han de donar dues condicions indispensables:

- que les competències apreses en un context es tornin a aplicar en altres contextos,
- que es desenvolupin suficients activitats de memorització, d'aplicació, de modelització i de reflexió.

Un suggeriment de Zabala (2014) per aconseguir tant la comprensió com la sistematització del treball de memorització i d'exercitació és distribuir el temps en dos: un de treball globalitzat i un altre de treball sistemàtic (d'aprofundiment i teorització, de memorització, d'aplicació i d'exercitació). El mateix autor anomena a aquest treball sistemàtic com *tallers* i els classifica en diversos tipus segons la intencionalitat de la sistematització que es desitgi obtenir. Complementen els aprenentatges adquirits en els mètodes globalitzats.

4. L'EXEMPLE D'UN CENTRE EDUCATIU AMB SEQÜÈNCIES PER A UN ENSENYAMENT DE LES COMPETÈNCIES. L'IES SA BLANCA DONA D'EIVISSA

Després d'exposar el marc teòric al voltant del que significa ensenyar competències per a la vida i de fonamentar la necessitat que l'escola intenti abordar els coneixements des de totes les vessants possibles, volem mostrar el cas d'un centre educatiu de les Illes Balears que emprava diversos mètodes globalitzadors. Es tracta de l'Institut d'Ensenyament Secundari sa Blanca Dona.

És un centre de titularitat pública depenent de la Conselleria d'Educació, Cultura i Esports del Govern de les Illes Balears, que neix l'any 1979 com a segon institut de l'illa d'Eivissa. Està situat a la perifèria de la ciutat d'Eivissa, en el barri de sa Blanca Dona, vora la carretera que uneix els municipis d'Eivissa i Sant Antoni de Portmany, i contigu a Puig d'en Valls, localitat del municipi de Santa Eulària. Es tracta d'una zona escolar i industrial poc habitada, que rep alumnat de tres centres adscrits: el CEIP sa Blanca Dona (del municipi d'Eivissa) i els CEIP Puig d'en Valls i s'Olivera (del municipi de Santa Eulària des Riu).

En el centre s'imparteixen actualment els ensenyaments d'ESO, batxillerat (de les modalitats d'Humanitats i Ciències socials i de Ciències de la natura i la salut), cicles formatius de grau mitjà i superior de les famílies professionals d'Administració i de Comerç, FP Bàsica de Serveis Comercials, així com una aula d'educació especial (UEECO).

És un centre gran, de titularitat A segons la classificació de la Conselleria d'Educació i Universitat de les Illes Balears. En l'actual curs acadèmic, compta amb 898 alumnes i 108 docents, i iniciem l'ESO amb 6 línies.

El nostre institut es caracteritza per estar format per un equip de professionals molt il·lusionats i amb la ferma voluntat de fer del Blanca Dona cada dia un centre millor. Això ha permès donar continuïtat a la línia estratègica tot i els canvis d'equips directius, al mateix temps que establir canvis metodològics de manera conscient, reflexiva i progressiva a dins el claustre. L'ensenyament globalitzat, el treball per projectes, l'organització curricular i pedagògica basada en un ensenyament competencial i l'educació emocional són els nostres pilars pedagògics.

Les nostres accions van encaminades a redefinir el model d'escola per tal de formar persones íntegres, bons ciutadans, que tinguin opinió pròpia i sàpiguen fer valoracions amb sentit crític, que siguin capaços de desenvolupar amb creativitat el seu compromís per aconseguir una societat millor.

Volem definir-nos com:

- Una escola per aprendre millor, on els aprenentatges són de qualitat i garanteixen èxit educatiu, amb un clima de centre que serveixi de model social, i on es facilita a l'alumnat l'oportunitat —eines i estratègies— per desenvolupar el seu potencial i les seves diferents intel·ligències; volem ser una escola on l'alumnat aprengui de manera cooperativa i globalitzada.
- Una escola per aprendre-hi tots, on no calgui parlar d'inclusió educativa ja que el mateix funcionament del centre sigui un sistema socialment inclusiu, on tot l'alumnat tingui les

mateixes oportunitats, on tots es marquin reptes segons les seves pròpies possibilitats, on junts visquin en una societat diversa on els uns aprenen dels i amb els altres.

- Una escola centrada en l'alumne, que sigui l'alumne el protagonista del seu propi procés d'aprenentatge i de creixement personal, i que pren consciència dels seus coneixements previs i del seu potencial de manera que es vegi capaç de marcar-se objectius idonis i aconseguir-los, on pugui anar avaluant el seu procés en el camí de l'aprenentatge. En definitiva, voler fer persones autònomes i responsables.
- Una escola que dona respostes noves a situacions noves on formem persones autònomes i amb esperit crític preparades per viure en un món canviant.

Aquesta visió de centre no és possible sense potenciar uns valors fonamentals en l'activitat del centre:

- L'esforç i la satisfactorietat, elements clau per a la superació i la satisfacció personal.
- L'autoconeixement d'aptituds i interessos. Quan l'alumne/a desenvolupa al màxim les seves aptituds, aprèn a gestionar-les adequadament i es capacita per a la seva vida d'adult i en societat. També li permet establir el seu propi pla de creixement personal.
- L'aprenentatge vivencial i amb sentit en projectes reals en què l'alumne és el veritable protagonista del seu aprenentatge.
- L'afecte i el respecte dins la comunitat educativa. Volem educar alumnes en el respecte, confiança, tolerància i autoritat guanyades amb prestigi, bones persones que estimin i respectin la vida i les persones que els envolten.
- El pensament crític. Volem alumnat capaç de crear un criteri propi, amb pensament crític, autocontrol i responsabilitat, que permeti a cadascú exercir a la vida la seva llibertat responsable.
- La solidaritat i el compromís amb les diferents realitats socials. Hem d'educar en el sentit de la cooperació, el compromís social i la solidaritat, convivència, estimulants la participació, el treball en equip, la presa de decisions adequada i responsable, i ajudant a adquirir el valor de la solidaritat. Volem ajudar els nostres alumnes a ser persones íntegres, obertes al món, solidàries, amb esperit crític i capaces de gestionar la seva vida i de comprometre's per viure en una societat millor.

Tots aquests valors no són tasca d'un equip directiu sol, sinó que cal una comunitat educativa unida, reflexiva i implicada. Qualsevol acció pedagògica, de gestió o organitzativa que es prengui ha d'estar elaborada sota dos premisses:

- Rigorositat a l'hora de prendre decisions. L'avanç i la millora educativa requereixen recerca, reflexió, contrast, innovació, formació i discussió constant. A partir d'aquí es podran posar

a l'abast totes les eines organitzatives necessàries: formació contextualitzada a les nostres necessitats, espais de treball, reflexió i coordinació, acompanyament del professorat, etc.

- Equip humà implicat i compromès. No ens podem imaginar la millora educativa de l'alumnat que conforma un centre educatiu sense disposar d'un equip de professionals de l'educació que actuen (i han d'actuar) amb iniciativa i autonomia, amb una dinàmica participativa i de treball en equip, que fan seu el projecte, el milloren i s'impliquen en el seu àmbit de competència amb autonomia i responsabilitat. Un dels nostres papers en el lideratge de l'equip de professionals del centre és el de confiar i treure el millor de tots i cadascun dels individus que conformen el claustre. Així, podrem anar atorgant les responsabilitats pertinents per crear equips autònoms i eficients alhora que s'empoderen i fan seu el projecte. Es fa necessari, doncs, que cadascun dels equips humans que conformen el centre (equip de tutors, coordinacions/comissions, àmbits / blocs temàtics, projectes, equips docents, etc.) estiguin formats pel millors professionals que poden desenvolupar les funcions encomanades, i tinguin al seu abast els recursos necessaris.

Mètodes globalitzats a l'IES sa Blanca Dona

L'IES sa Blanca Dona es caracteritza per dur a terme molts projectes i programes, sempre amb un afany renovador i amb la intenció que el seu alumnat i professorat siguin participants de les principals innovacions que es posin en marxa en l'àmbit educatiu. Al llarg dels darrers cinc cursos el centre s'ha anat organitzant de la manera següent:

- Aprenentatge basat en projectes. Sota el títol *Els projectes de l'IES sa Blanca Dona* l'alumnat de 1r, 2n i 3r d'ESO té unes hores del seu horari setmanal dedicades a realitzar uns projectes trimestrals de recerca de diferents àmbits. Des que treballem per projectes, el centre ha millorat tant en resultats com en convivència. És una organització que cal mantenir. No obstant això, evidentment hi ha aspectes a millorar. Per exemple, aconseguir que l'alumnat de 4t també pugui disposar d'hores per al treball per projectes o crear instruments d'avaluació de la qualitat educativa dels projectes o de l'aprenentatge de l'alumnat.
- Els blocs temàtics de 1r d'ESO. La idea és integrar els currículums de les llengües (catalana, castellana i anglesa) amb les matèries aplicades de Biologia i Geologia i de Geografia i Història sota uns eixos transversals que anomenem *blocs temàtics*. L'alumnat hi dedica les hores corresponents a cadascuna d'aquestes matèries. Hem aconseguit coordinar programacions i dotar de significat els currículums de les cinc matèries. Per contra, per ser el primer any que hem posat en marxa aquest àmbit organitzatiu, necessitem millorar alguns aspectes com ara la coordinació del professorat implicat o millorar els seus espais/temps de reflexió i preparació.
- Com a conseqüència de l'aprenentatge docent i la vivència en aula del disseny de seqüències didàctiques basades en un enfocament globalitzador —en què es pretén partir de situacions reals per donar resposta a situacions globals—, de cada any més, relacionem de manera puntual currículums de diversos àmbits i de diverses etapes educatives segons l'expertesa de l'alumnat. És el que anomenem *projectes interdepartamentals* i *interetapes*, on per exemple l'alumnat de 3r d'ESO en la matèria de Biologia ("Tenim una alimentació saludable en el Blanca

Dona?") necessita l'ajuda de l'alumnat de 1r de Batxillerat per donar resposta a un problema de caire matemàtic (anàlisi estadística), o del d'Administració per ajudar-los a fer una proposta empresarial més saludable de la cafeteria o del de Comerç, que els elabora tríptics que difonen les conclusions a les quals arriben.

Al llarg de la setmana, són moltes les hores que l'alumnat d'ESO dedica a treballar de manera competencial. En la Imatge 1 podem veure una comparació entre un horari a 1r d'ESO en el Blanca Dona i el que dicta la corresponent normativa curricular autonòmica. Podem observar que, de les 30 hores setmanals que passen a l'institut, 19 (15 hores de blocs temàtics i 4 hores de projectes) treballen sota alguna de les metodologies globalitzadores resumides en el marc teòric del present article.

IMATGE 1. COMPARACIÓ ENTRE UN HORARI A 1R D'ESO EN EL BLANCA DONA I EL QUE DICTA LA NORMATIVA CURRICULAR AUTONÒMICA

Un horari de 1r d'ESO en un IES

- Llengua castellana i literatura (3h)
- Llengua catalana i literatura (3h)
- Llengua anglesa (3h)
- Geografia i història (3h)
- Biologia i geologia (3h)
- Matemàtiques (3h)
- Educació plàstica i visual (3h)
- Música (3h)
- Educació física (2h)
- Valors ètics / Religió (1h)
- Tutoria (1h)
- Hores d'autonomia de centre (2h)

Un horari de 1r d'ESO al BD

- **Bloc temàtic (BG/GH + Llengües) (15h)**
- **Projecte (ABP) (4h)**
- Matemàtiques (3h)
- Educació plàstica i visual (2h)
- Música (2h)
- Educació física (2h)
- Valors ètics / Religió (1h)
- Tutoria (1h)

Què entenem en el Blanca Dona per projectes i blocs temàtics

Nosaltres definim projecte com:

Un procés planificat d'activitats en grups cooperatius, centrades en un tema, que parteixen d'un repte (motivació) en vistes a un resultat en forma de producte.

L'objectiu comú de tots els projectes és que "persones amb valors treballin i aprenguin amb instruments sobre coneixements significatius del medi en què viuen".

Aquests coneixements significatius del medi permeten a l'estudiant situar-se i posar-se en contacte amb el món que l'envolta per poder-lo interpretar i millorar. Inclou coneixements sobre el medi

natural, sobre el medi social i sobre el medi tecnològic. A més, tots els treballs parteixen de la base que formen persones amb valors. Finalment, per adquirir els coneixements que plantejgem en els diferents treballs a desenvolupar per l'alumnat, necessiten emprar els instruments fonamentals: les llengües, les matemàtiques i les TIC-TAC.

A mode de resum, l'objectiu és que les àrees de medi aportin una llista de temes que siguin grans centres d'interès integrats i globalitzats i que permetin l'aplicació de les àrees instrumentals i de les de valors.

Els projectes

Durant el curs 2018-2019 cada alumne participa en tres projectes, un per trimestre, en cadascun dels primers tres cursos d'ESO.

Pel que fa a la distribució horària, a 1r d'ESO compten amb quatre hores a la setmana, a 2n amb tres i a 3r amb dues. En tots els casos fem blocs de dues hores continuades (llevat de la tercera hora de 2n d'ESO). Les àrees de coneixement són variades: medi natural, medi social, medi tecnològic, medi artístic i musical, d'educació emocional i d'aprenentatge i serveis. Tots ells estan contextualitzats a l'illa d'Eivissa com a eix transversal o, si més no, amb temàtiques properes a la realitat de l'alumnat.

Organitzativament, de cada dos grups d'alumnes, fem tres grups de projectes. Així, per exemple, dels grups 1r d'ESO A i 1r d'ESO B, distribuïm l'alumnat en tres grups (1rAB1, 1rAB2 i 1rAB3). D'aquesta forma, baixem un poc la ràtio. Cadascun d'aquests tres grups fa un projecte per trimestre. En els quadres següents (Quadre 1, Quadre 2 i Quadre 3) es pot veure quins projectes s'han portat a terme durant el curs acadèmic actual i quina organització hem fet.

QUADRE 1. PROJECTES DE 1R D'ESO (CURS 18-19)

Projectes 1r ESO 18-19 (4 h)						
TÍTOL PROJECTE	Professorat responsable	1r trimestre	2n trimestre	3r trimestre	HORARI	AULES
Delicious (and healthy)	Marga	IAD1	IAD2	IAD3	Dm. 11:05-12:55 Dj. 9:50-12:00	Lab.FIS
Les rondalles puguen a escena	Honorat	IAD1	IAD2	IAD3		Projectes
Estrelles del Pop/Rock	Pere	IAD2	IAD3	IAD1		Música
Arteràpia	Núria	IAD3	IAD1	IAD2		PL1
Joc de la pesca	Víctor	IBE1	IBE2	IBE3	Di. 12:00-14:05 Dc. 12:00-14:05	Projectes
Canvia la història	Vito	IBE1	IBE2	IBE3		Biblioteca
Estrelles del Pop/Rock	Pere	IBE2	IBE3	IBE1		1r B / MÚS
Arteràpia	Marta	IBE3	IBE1	IBE2		PL2

Projectes 1r ESO 18-19 (4 h)						
TÍTOL PROJECTE	Professorat responsable	1r trimestre	2n trimestre	3r trimestre	HORARI	AULES
Canvia la història	Mercè	ICF1	ICF2	ICF3	Dl. 8:55-10:45 Dc. 8:55-10:45	Projectes
Folklore eivissenc	Laura	ICF2	ICF3	ICF1		Dl. 1rC/ MÚ Dc. MÚ/1rC
Arteràpia	Marta	ICF3	ICF1	ICF2		PLI

QUADRE 2. PROJECTES DE 2N D'ESO (CURS 18-19)

Projectes 2n ESO 18-19 (3 h)						
TÍTOL PROJECTE	Professorat responsable	1r trimestre	2n trimestre	3r trimestre	HORARI	AULES
L'hivernacle	Rafael	2AB1	2AB2	2AB3	Dl. 12:00-12:55 Dm. 11:05-12:55	Taller 1
AjudantTICs	Ximo	2AB2	2AB3	2AB1		Informàtica
Les nostres emocions	Marianna	2AB3	2AB1	2AB2		Aula 2n A
L'arquitectura d'Eivissa	Toni	2CD1	2CD2	2CD3	Dm. 9:50-12:00 Dc. 8:55-9:50	Taller 2
Les nostres emocions	Mònica	2CD2	2CD3	2CD1		Aula 2n C
La nostra sortida	Albert	2CD3	2CD1	2CD2		Projectes
L'arquitectura d'Eivissa	Toni	2EF1	2EF2	2EF3	Dl. 11:05-12:00 Dj. 11:05-12:55	Taller 2
Les nostres emocions	Marianna	2EF2	2EF3	2EF1		Aula 2n F
L'hort	Víctor	2EF3	2EF1	2EF2		Projectes Dj. 4ª LabBio

QUADRE 3. PROJECTES DE 3R D'ESO (CURS 18-19)

Projectes 3r ESO 18-19 (2 h)						
TÍTOL PROJECTE	Professorat responsable	1r trimestre	2n trimestre	3r trimestre	HORARI	AULES
Expressió i interpretació	Carmen	3CD1	3CD2	3CD3	Dm. 8:00-9:50	Projectes
Millorem l'expressió oral	Bea	3AB2	3AB3	3AB1		Biblioteca
BlancaSàpiens	Fanny	3AB3	3AB1	3AB2		Lab. Bio.
BlancaSàpiens	M. Mar	3CD1	3CD2	3CD3	Dl. 11:05-12:55	Aula 3rD
Aprenentatge i serveis	Albert	3CD2	3CD3	3CD1		Aula 2nE
Aigua: bé escàs i necessari	Santi	3CD3	3CD1	3CD2		Taller 2

Projectes 3r ESO 18-19 (2 h)						
TÍTOL PROJECTE	Professorat responsable	1r trimestre	2n trimestre	3r trimestre	HORARI	AULES
Millorem l'expressió oral	Bea	3EF1	3EF2	3EF3	Dj. 11:05-12:55	Aula 2nD
BlancaSàpiens	M. Josep	3EF2	3EF3	3EF1		Aula 3rF
Pintura mural	Marta	3EF3	3EF1	3EF2		Aula 2nC

Els objectius principals d'aquests projectes són, com hem dit abans, posar l'alumnat en el centre del seu propi procés d'aprenentatge i millorar les seves habilitats socials i emocionals. Es tracta de plantejar un model en què els continguts a treballar es trobin contextualitzats en una situació real de la vida i dins d'un problema a resoldre en el qual l'alumnat sigui el protagonista i trobi sentit i funcionalitat a l'aprenentatge.

Cada projecte incorpora les fases següents:

1. Presentació d'un repte. Els docents proposem alguna pregunta interessant, que motivi l'alumnat, amb la finalitat d'arribar a uns objectius específics consensuats amb el grup d'alumnes.
2. Una fase de recerca, d'investigació i processament de la informació, en la qual participen també experts externs (familiars, coneguts o altres experts).
3. L'elaboració d'un/s producte/s. No sols el producte final encarregat des d'un inici, sinó també tot un seguit d'activitats que es van desenvolupant a llarg del procés.
4. La presentació del producte final, la resposta al repte inicial i la descripció del procés seguit. Ens marquem com a objectiu que l'alumnat faci dues presentacions: una d'interna, en el seu grup, en què cada grup cooperatiu mostra a la resta de companys del grup classe el seu treball; i una altra d'externa, dirigida a un públic de fora del grup, en què el grup classe es prepara per difondre les conclusions globals dels seus aprenentatges. De vegades incloem una tercera difusió quan l'alumnat ha d'ajudar altres —de l'institut o d'altres, normalment primària adscrita— a adquirir coneixements nous.

Pel que fa a l'avaluació, intentem que el què, com, quan i qui avalua permetin acomplir una avaluació formativa i reguladora. Els criteris de qualificació globals estan distribuïts en un 60 % corresponent al procés, el 30 % al producte final i l'exposició oral i un 10 % al treball individual. El pes dels projectes en les qualificacions finals de l'alumnat és d'un 10 % en cadascuna de les matèries cursades.

El professorat que voluntàriament desenvolupa un projecte proposa la temàtica i planifica el seu projecte. Disposa d'una hora de coordinació amb tot l'equip de professorat que fa projectes i una altra per tal de preparar-lo i planificar-lo. Entre les funcions del professorat implicat hi ha la de redactar una programació del projecte.

Els blocs temàtics del Blanca Dona

Durant el curs 2018-2019 i per segon any consecutiu, els continguts de les matèries de Biologia i Geologia i de Geografia i Història de 1r d'ESO es tracten plantejant unes recerques concretes a l'alumnat per tal que siguin agents actius i protagonistes del seu procés d'aprenentatge. A més, les tres matèries lingüístiques, Llengua catalana, Llengua castellana i Llengua anglesa, es coordinaran setmanalment amb les anteriors i entre elles per tal de fer un únic currículum integrat, sota l'eix transversal de les ciències que en cada moment estiguin fent els estudiants.

Al quadre següent (Quadre 4) es pot veure un esquema de quins han estat els blocs temàtics portats a terme durant el curs, i quins continguts principals han treballat cadascuna de les matèries implicades.

QUADRE 4. BLOCS TEMÀTICS DE 1R D'ESO (CURS 18-19)

	1a avaluació	2a avaluació	3a avaluació
Bloc temàtic d'àmbit social	<p>Títol: Els refugiats</p> <p>Producte: Campanya de recollida de sabates per a refugiats</p> <p>Continguts de Geografia:</p> <p>Mapes i rutes. Tipologies, anàlisi i interpretació de mapes. Localització en el mapa d'unitats del relleu. Continents, oceans i medis naturals. Relleus.</p> <p>Continguts de Català:</p> <p>La narració breu (tipus de narrador, estructura bàsica, tipus de personatges...). El text expositiu. Biografies.</p> <p>Continguts de Castellà:</p> <p>Morfologia, categoria gramatical de las palabras (sustantivos, adjetivos, determinantes...).</p> <p>Léxico (lexemas y morfemas), tipos de palabras (simples, compuestas, derivadas). Palabras sinónimas, antónimas y polisémicas. Notificación para las familias para colaborar con la recogida de zapatos.</p> <p>Continguts d'Anglès:</p> <p>Vocabulary: Cardinal and ordinal numbers, Family and pets, Parts of a house, Daily routine, Free-time activities, Sports, Countries and nationalities, Weather and natural disasters, Adjectives and nouns related to landscape, Feelings.</p> <p>Grammar: Personal pronouns, Possessives, To be, Present simple, Have got, Saxon genitive, There is / are, Some / any / a / an, Prepositions of place, Adverbs of frequency, Love / like / hate + -ing, Imperative.</p> <p>Products: Personal letter, Timeline, Advert to announce the raffle.</p>	<p>Títol: De la prehistòria als fenicis</p> <p>Producte: Visita guiada per un grup de 1r ESO de Mallorca per Dalt Vila i necròpolis</p> <p>Continguts d'Història: Introducció a la història, períodes històrics. Societats prehistòriques i primeres civilitzacions urbanes. Mesopotàmia.</p> <p>Continguts de Català:</p> <p>Morfosintaxi. El verb: temps de present indicatiu i subjuntiu. Perífrasis verbals. L'adjectiu.</p> <p>Ortografia, accent diacrític, l'apòstrof. La puntuació: punt i coma i els dos punts. Vocals i consonants. Lectura de textos propis.</p> <p>Continguts de Castellà:</p> <p>Concepto de texto literario. Recursos estilísticos (comparación, personificación, metáfora, anáfora). Dístico informativo para la visita guiada.</p> <p>Continguts d'Anglès:</p> <p>Vocabulary: Giving directions, Prepositions of place, Means of transport, Weather, Trip, Equipment, Seasons, Months of the year, Road signs, Food and drinks.</p> <p>Grammar: Imperative, present simple (affirmative, negative, interrogative).</p> <p>Products: Leaflet + Audio.</p>	<p>Títol: Les civilitzacions grega i romana</p> <p>Producte: Un monogràfic per a un periòdic</p> <p>Continguts d'Història: El món clàssic. Grècia: característiques de les civilitzacions grega, la polis, la democràcia atenesa. Art i cultura: l'hel·lenisme.</p> <p>Roma: habitatge, arquitectura, esports, circ, esclavisme, societat i política i llengües romàniques.</p> <p>Continguts de Català:</p> <p>Text dialogat: guió teatral i entrevista, còmic, qüestionaris. Morfosintaxi: imperatiu. L'oració interrogativa. Pronoms i adjectius interrogatius. Els adverbis.</p> <p>Continguts de Castellà:</p> <p>Texto periodístico: la noticia y la entrevista.</p> <p>Continguts d'Anglès:</p> <p>Vocabulary: Roman periods, society and constructions.</p> <p>Grammar: Past simple (regular and irregular verbs)</p> <p>Products: Crossword, Advert, Comic, Find the mistakes.</p>

	1a avaluació	2a avaluació	3a avaluació
Bloc temàtic d'àmbit natural	<p>Títol: Un viatge per l'univers</p> <p>Producte: Un conte il·lustrat</p> <p>Continguts de Biologia : La matèria (àtoms, molècules, taula periòdica...) i l'univers (origen, formació, components, sistema solar...).</p> <p>Continguts de Català: creació d'un conte.</p> <p>Continguts de Castellà: estructura del conte.</p> <p>Continguts d'Anglès:</p> <p>Vocabulary: Planets, Greeting structures.</p> <p>Grammar: Past simple (affirmative, negative, interrogative), Question words</p> <p>Products: Poster about a scientist, Interview.</p>	<p>Títol: Canvi climàtic</p> <p>Producte: Exposició i difusió de la problemàtica del canvi climàtic</p> <p>Continguts de Biologia: Capes fluïdes (atmosfera i hidrosfera), composició, estructura i contaminació. Efectes del canvi climàtic sobre els ecosistemes.</p> <p>Continguts de Català:</p> <p>Poesia (estribots), mètrica, rima, figures retòriques, descripció, exposició i instrucció. Lectura de textos propis.</p> <p>Continguts de Castellà:</p> <p>Text literari, gèneres literaris (narrativa, lírica i teatre).</p> <p>Continguts d'Anglès:</p> <p>Vocabulary: Climate, Environment, Landscape</p> <p>Grammar: Modals of ability, (can), Possibility and probability (may), Necessity (must, need, have (got) to), Obligation (have (got) to, must), Advice (should), Imperative.</p> <p>Products: Video about how to stop climate change, Debat</p>	<p>Títol: Menges plàstic?</p> <p>Producte: Un vídeo</p> <p>Continguts de Biologia: Ecosistemes i biosfera (cèl·lula i classificació dels éssers vius).</p> <p>Continguts de Català:</p> <p>Ortografia, l'accentuació, signes d'interrogació i exclamació. Vocals i consonants. La composició i el guionet. El llenguatge col·loquial, refranys i frases fetes. Tècniques de lectura en veu alta. Pràctica de situacions comunicatives reals.</p> <p>Continguts de Castellà:</p> <p>Estudi del text, propietats textuais (coherència, adequació, cohesió, importància de la presentació). Modalitats textuais: narració, descripció, diàleg, exposició.</p> <p>Continguts d'Anglès:</p> <p>Vocabulary: Nouns and adjectives to describe animals, habitats and environment.</p> <p>Grammar: Present simple, Modals and Imperatives.</p> <p>Products: Digital and oral presentation about endemisms and invading species, Kahoot, Poster on ideas about how to reduce plastic.</p>

L'organització horària es concreta de la forma següent: les hores de Geografia i Història (3) i les de Biologia i Geologia (3) s'agrupen en tres blocs de dues hores seguides. Les nou hores de llengües estan repartides de forma homogènia al llarg de la setmana. Durant la primera meitat del trimestre, aproximadament un mes i mig, l'alumnat aprofundeix coneixements sota un bloc temàtic, per exemple el d'àmbit social; a la segona meitat del trimestre farà el d'àmbit natural. El professorat de llengües va aportant els continguts lingüístics (orals i escrits) sota la mateixa temàtica que estan fent els estudiants, coordinant-se entre ells i amb el professorat de ciències/geografia per introduir els aspectes lingüístics necessaris per afrontar el rept proposat.

Per tal d'aconseguir una coordinació entre el professorat implicat i una correcta planificació de les programacions dels blocs, aquests es reuneixen un cop a la setmana segons el grup-classe del qual són titulars. A aquestes reunions, cada departament decideix com i què avaluar sense deixar de banda el currículum de les matèries involucrades.

Al final del trimestre es fa una jornada de portes obertes on es presenten a les famílies els productes finals elaborats.

5. ANÀLISI

A continuació, i amb la intenció de connectar el marc teòric presentat en els primers punts de l'article amb la realitat a nivell organitzatiu i metodològic descrita de l'IES sa Blanca Dona, incorporem una anàlisi d'alguns dels diferents projectes i blocs temàtics desenvolupats en el curs 2018-2019 pel que fa a la tipologia del mètode emprat, intenció, producte i les fases que segueix. Aquesta anàlisi, a més, ens permetrà diferenciar de manera més precisa el mètode globalitzat seguit, cosa que, potser, ens pot fer repensar, entre d'altres qüestions, la seqüència didàctica que utilitzen.

Exemples desenvolupats a l'IES sa Blanca Dona

Mètode de projectes de treball

EL JOC DE LA PESCA (1r ESO)

Objectiu competencial: elaborar un joc de taula amb les principals espècies que habiten les aigües marines que envolten Eivissa.

Trets identificatius del mètode: els alumnes elaboren els dibuixos identificatius de les espècies marines (peces del joc) que ells mateixos han de trobar, seleccionar i classificar. També elaboren les targetes amb les seves característiques biològiques, els noms col·loquials i científics, l'hàbitat i l'ús comercial i culinari.

ARTERÀPIA. L'ART MODERN A EIVISSA (1r ESO)

Objectiu competencial: producció d'obres d'art modern de creació pròpia i exposició.

Trets identificatius del mètode: els alumnes elaboren una obra individual a partir de les tècniques emprades per un artista d'art modern a qui hauran seleccionat i de qui hauran fet una recerca. Al final del projecte exposen les obres d'art i les presenten en forma de museu.

LES RONDALLES SURTEN DEL LLIBRE

Objectiu competencial: invenció d'una rondalla, teatralització i dramatització d'aquesta.

Trets identificatius del mètode: l'alumnat elabora una rondalla després d'haver fet una anàlisi de les narracions fictícies pròpies de la nostra illa. Després la teatralitza.

Mètode d'aprenentatge i serveis

AJUDANTIC'S

Objectiu competencial: crear productes amb les noves tecnologies per a entitats col·laboradores (pot ser el mateix IES i el seu alumnat, llars de majors, hospitals, ONG, etc.), amb la finalitat de detectar possibles necessitats tecnològiques d'aquestes entitats i aportar-los una solució amb eines TIC que els faci un bé.

Trets identificatius del mètode: l'alumnat ha de planificar, dissenyar i construir el seu treball, així com presentar a l'entitat col·laboradora escollida la solució que els aporta.

VOLUNTARIAT BD

Objectiu competencial: crear un equip de voluntariat a l'institut, que participi activament en algunes de les associacions de voluntariat de l'illa d'Eivissa.

Trets identificatius del mètode: es planteja un aprenentatge i serveis ja que l'alumnat elaboraran una guia del voluntariat amb totes les associacions existents a l'illa, així com la participació en els diversos esdeveniments on aquestes col·laboren (esdeveniments esportius, animals, llars de majors, etc.).

Role-playing i simulació

FEM SAL

Objectiu competencial: simular el procés de creació de la sal, a partir d'unes pràctiques fetes en laboratori que simulin l'elaboració de la sal en els estans de la salinera d'Eivissa.

Trets identificatius del mètode: es planteja una simulació en la qual l'alumnat analitzarà i viurà quin és el procés d'elaboració de la sal, des del moment en què tenim aigua salina (de la mar) fins poder obtenir sal comercialitzada.

ENGLISH STORY

Objectiu competencial: identificar diferents valors (o absència de valors) a partir dels trets característics dels personatges principals de la novel·la d'anglès.

Trets identificatius del mètode: es tracta d'un role-playing en què l'alumne ha de dramatitzar i representar un personatge de la novel·la. La resta de companys han d'identificar quins valors li caldria treballar per tal de millorar les relacions del personatge amb la resta de la societat.

CANVIA LA HISTÒRIA

Objectiu competencial: buscar les pròpies emocions i expressar-les per tal de trobar diferents possibilitats de gestionar-les.

Trets identificatius del mètode: es tracta d'un role-playing en què l'alumne, partint d'unes lectures, ha d'identificar les emocions que hi apareixen i elaborar escenes paral·leles que haurà de teatralitzar, de manera que l'alumnat posi en pràctica les diferents visions dels personatges i pugui resoldre el conflicte (canvi de rol), sempre a dalt de l'escenari.

Anàlisi de cas i aprenentatge basat en problemes

COM ARRIBA L'AIGUA A LES NOSTRES AIXETES?

Objectiu competencial: analitzar quina és la infraestructura hidràulica del municipi d'Eivissa i conèixer quin és el procés de l'aigua fins que arriba a les nostres aixetes. També es pretén sensibilitzar l'alumnat sobre la gestió responsable. Elaborar una maqueta d'una dessaladora o d'una altra estructura relacionada amb l'estudi.

Trets identificatius del mètode: es planteja una doble metodologia. Per una banda, una anàlisi de cas en la qual l'alumnat analitzarà com es gestiona l'aigua per aconseguir donar subministrament a un municipi. Per altra banda, també és un projecte de treball, perquè l'alumnat ha d'elaborar una maqueta.

Centres d'interès

SOM DIFERENTS. SOM IGUALS?

Objectiu competencial: identificar situacions de violència i/o discriminació de gènere en el món actual i saber actuar davant d'aquestes.

Trets identificatius del mètode: es planteja una doble metodologia. Per una banda es planteja un centre d'interès a partir de diferents materials (vídeos, imatges, notícies, etc.) que hauran d'observar, analitzar i elaborar una possible actuació. Per altra banda es planteja una simulació en la qual l'alumnat haurà de representar situacions on escenifiqui quines actuacions podria prendre en la vida quotidiana per tal de millorar el tractament desigual de la dona.

Treballs de recerca (“Projectes de treball globals”)**LES CIVILITZACIONS GREGA I ROMANA**

Objectiu competencial: elaborar un monogràfic per al suplement juvenil d'un periòdic de l'illa sobre el món clàssic (Grècia i Roma), a partir d'una investigació sobre els principals trets d'aquestes dues civilitzacions.

Trets identificatius del mètode: es planteja un treball de recerca (o “projecte de treball”), a partir de diverses fonts bibliogràfiques i on intervenen les llengües.

UN VIATGE PER L'UNIVERS

Objectiu competencial: creació i edició d'un conte il·lustrat, a partir d'una investigació sobre els principals continguts de biologia envers la matèria i l'univers.

Trets identificatius del mètode: es planteja un treball de recerca (o “projecte de treball”), a partir de diverses fonts bibliogràfiques i on intervenen les llengües.

Investigació del medi**DIAGNOSTIQUEM EL BD EN BUSCA DE SALUT**

Objectiu competencial: observar i analitzar els hàbits alimentaris de l'alumnat de l'institut, així com establir conclusions i propostes de millora d'aquests per a la millora de la salut.

Trets identificatius del mètode: es planteja una recerca sobre les implicacions de l'alimentació en la nostra salut.

6. RESULTATS OBTINGUTS. ON ÉREM I ON SOM

Podem observar que al llarg d'aquests darrers anys hem augmentat progressivament el nombre d'alumnat a tots els cursos d'ESO (Taula 6. Matrícula per cursos). El 1r d'ESO del curs 13-14 fou excepcional, ja que una de les escoles adscrites, CEIP s'Olivera, ens envià quatre grups en lloc de dos, com usualment té.

També cal destacar que anem perdent alumnat a mesura que anem pujant el nivell educatiu. Per exemple: dels 157 alumnes que tenim a 1r d'ESO en l'actual curs escolar, passam a 112 a 4t. Tot i que al llarg dels cursos acadèmics hem anat minvant aquesta pèrdua d'alumnat, encara tenim molta feina a fer en aquest aspecte. També identifiquem que la pèrdua important d'alumnat es dona en el pas de 3r a 4t, és a dir, en finalitzar 3r un percentatge alt d'alumnes no continuen els estudis fent ESO ordinari. Cal, doncs, posar el focus organitzatiu en aquest curs.

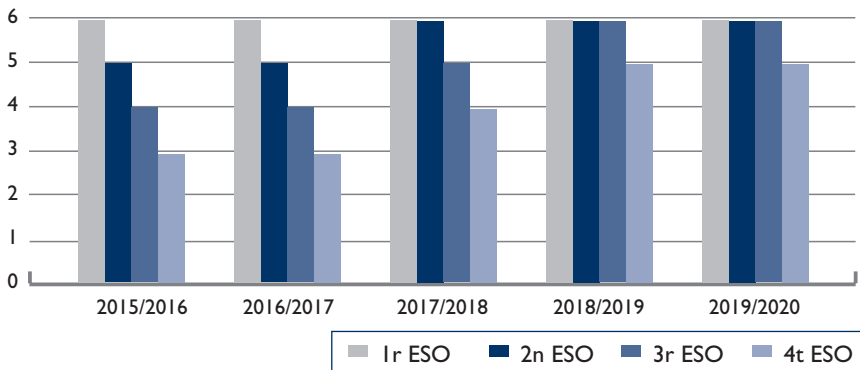
Si mirem les dades de manera “diagonal”, veiem clarament que es perden alumnes des que comencen a 1r d'ESO fins que acaben a 4t. Per exemple: els 112 alumnes que tenim enguany a 4t d'ESO procedeixen d'un 1r d'ESO amb 133 alumnes (curs 14-15). És a dir, hem perdut “pel camí” 21 alumnes, un 15%. Aquest és clarament un objectiu de millora del centre: aconseguir que el 100% de l'alumnat que comença a 1r d'ESO acabi titulant i, a ser possible, en quatre anys.

QUADRE 5. MATRÍCULA PER CURSOS

	curs 2018-2019	curs 2017-2018	curs 2016-2017	curs 2015-2016	curs 2014-2015
1r ESO	157	145	148	133	131
2n ESO	146	143	136	125	130
3r ESO	141 (-5 %)	136 (=)	102 (-23 %)	99	105
4t ESO	112 (-15 %)	91 (-30 %)	82 (-37 %)	80	73

L'augment en promoció de l'alumnat ha fet que el centre tingui un creixement "rectangular" i no piramidal, tal com venia essent usual:

GRÀFIC 1: NOMBRE DE GRUPS PER NIVELL I CURS ACADÈMIC

Al quadre 6 podem veure com ha anat minvant la repetició en els darrers anys, especialment a 1r d'ESO. El nostre propòsit és mantenir aquests percentatges tan baixos de repetició.

QUADRE 6. MITJANA DE REPETICIÓ AL CENTRE

	curs 2018-2019	curs 2017-2018	curs 2016-2017	curs 2015-2016	curs 2014-2015
Alumnat	556 (+20 %)	515	468	437	439
Repetidors	14 (9 %)	11 (8 %)	9 (6 %)	17 (13 %)	28 (21 %)
	15 (10 %)	11 (8 %)	11 (8 %)	17 (14 %)	14 (11 %)
	12 (8 %)	12 (9 %)	8 (8 %)	14 (15 %)	12 (11 %)
	8 (7 %)	12 (13 %)	4 (5 %)	1 (1 %)	8 (11 %)

En darrer lloc, i no menys important, cal analitzar i valorar el **clima de centre**. Pel que fa al benestar de la comunitat educativa, tenim un procés de recollida de la satisfacció de tots els agents (professorat, alumnat, famílies, PAS i empreses associades). En la taula 8 es mostren les puntuacions

mitjanes obtingudes a llarg dels darrers cinc cursos. Hi podem observar una evolució molt positiva en tots els estaments de la comunitat educativa al llarg dels darrers cinc anys.

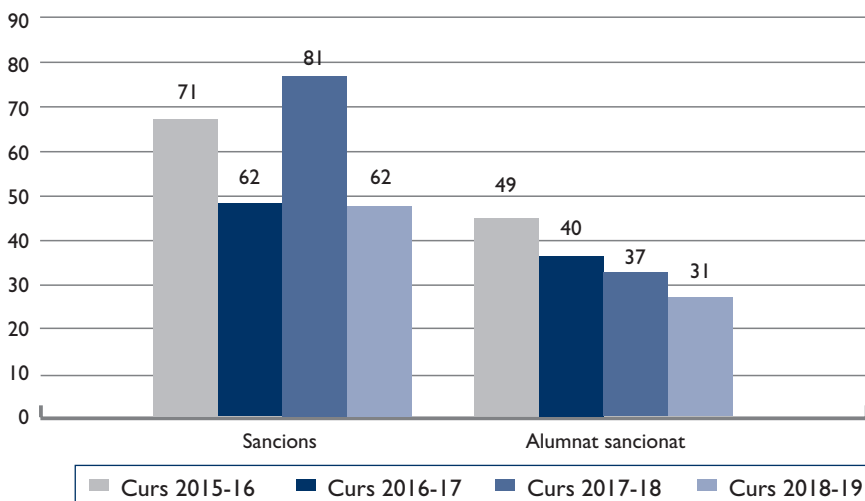
QUADRE 7. SATISFACCIÓ DE CENTRE PER PART DELS DIFERENTS ESTAMENTS

	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18
Famílies	7.75	8.14	8.72	8.76	8.85
Alumnat	6.56	6.38	7.43	7.53	7.80
Empreses	9.35	8.9	8.93	8.93	8.75
PAS	7.2	7	8.50	6.60	8.00
Professorat	6.93	7.74	8.14	7.89	8.35

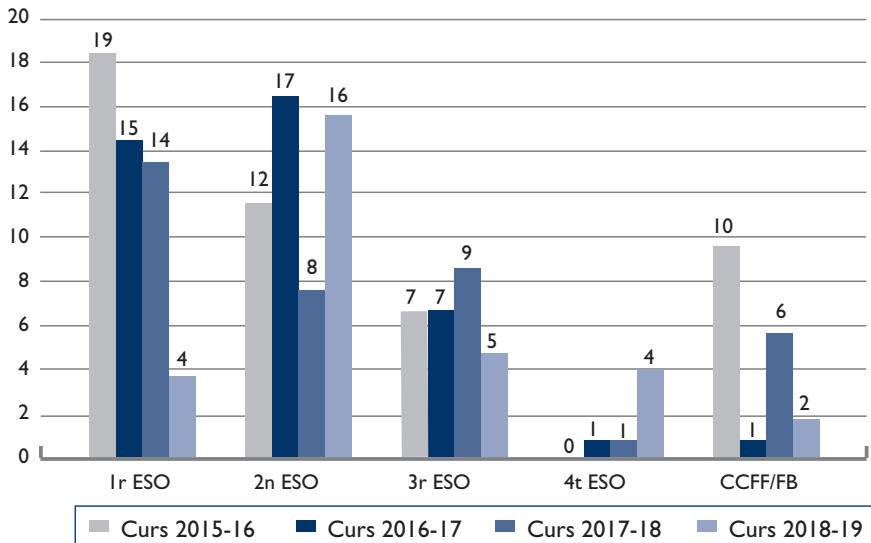
Per altra banda, tenim indicadors per mesurar i valorar les sancions del l'alumnat.

En finalitzar cada avaluació analitzem el nombre de sancions posades, el nivell educatiu on tenen lloc i la quantitat d'alumnes del centre que són sancionats. En els gràfics següents (Gràfic 2 i 3) podem observar l'evolució positiva que ha tingut el centre quant a la reducció significativa del nombre de sancions (tot i haver augmentat el nombre d'alumnat matriculat en el centre). També podem veure que el nivell on s'acumulen les sancions és als primers cursos d'ESO i que el nombre d'alumnat sancionat és mínim. No obstant això, hem de seguir treballant amb dinàmiques que afavoreixin un clima de centre que serveixi de model social, on el respecte i l'afecte siguin valors prioritaris en la convivència.

GRÀFIC 2: NOMBRE DE SANCIONS I ALUMNAT SANCIONAT PER CURSOS ACADÈMICS (1A AVALUACIÓ)

GRÀFIC 3: ALUMNAT SANCIONAT PER CURSOS ACADÈMICS (1A AVALUACIÓ)

7. CONCLUSIONS

- El centre té evidències significatives de millora dels resultats i del clima de centre. Podem evidenciar que l'alumnat se sent part del seu procés d'aprenentatge, que està més motivat i que el professorat està molt implicat en la línia de centre. Els canvis efectuats cercant un enfocament globalitzat ens aporten una millora de l'aprenentatge.
- Quan s'inicia un procés d'innovació i millora, comptar amb una seqüència didàctica compartida per a la realització, per exemple, dels projectes és clau, però potser ha arribat el moment de revisar i diversificar aquesta seqüència per adaptar-nos als diferents mètodes globalitzadors identificats i que es duen a terme a l'IES.
- Després d'un temps de canvis cal aturar i revisar de nou el grau en què la terminologia és compartida per tot el claustre.
- Cal compartir amb el claustre la classificació dels mètodes globalitzats (amb els seus trets i fases més característics) per tal d'identificar de manera compartida els diferents mètodes desenvolupats en el centre o que es pretenen desenvolupar.
- També cal compartir amb el claustre les diferents fases per a l'ensenyament de les competències per tal d'identificar la seqüència didàctica que se segueix en les diverses unitats didàctiques.

- Una vegada la classificació i els mètodes siguin compartits pel claustre, cal revisar les fases que se segueixen en els projectes i en els blocs temàtics, per garantir conscientment les fases proposades en el marc teòric i que promouen un aprenentatge competencial.
- Per tal de garantir les característiques per al desenvolupament d'un ensenyament competencial, s'han d'incloure a la programació competencial creada en el curs actual com a producte de la formació en centre.

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

Cabello, M. J. (2011). «La globalización en educación infantil: una forma de acercarse a la realidad». *A Pedagogía Magna*, 11, 189-195.

Delors, J. (1996.). Los cuatro pilares de la educación. A Delors, J. *La educación encierra un tesoro. Informe a la UNESCO de la Comisión internacional sobre la educación para el siglo XXI (91-103)*. Madrid: Santillana/UNESCO.

Dumont, H.; Istance D. & Benavides, F. (2010). *The Nature of Learning: Using Research to Inspire Practice*. OECD Publications (Guía profesional preparada per Jennifer Groff).

Pareja, J.A. (2011). «Modelos globalizadores y técnicas didácticas interdisciplinarias». *A: Didáctica para la educación infantil, primaria y secundaria*, 26, 167-198.

Zabala, A. (1999). *Enfoque globalizador y pensamiento complejo*. Barcelona: Editorial Graó.

Zabala, A., Arnau, L. (2014). *Métodos para la enseñanza de las competencias*. Barcelona: Editorial Graó.